

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2009/6923
Karar No : 2012/3882

REKABET KURUMU

Tarih : 03.07.2013
Sayı : 4037

Davacı : C.N.K. Otomobil ve Deri Koruma Hizmetleri Ticaret Ltd. Şti.

Vekilleri : 1-Av. Faruk KÜÇÜK
Muhsin Yazıcıoğlu Caddesi, Asmalı Bahçe Sitesi, No:7/2
Çukurambar-Çankaya/ANKARA
2-Av. Uğur Alper GENÇ
Ebu Ziya Tevfik Sok. No:1/9 Çankaya / ANKARA

Davali : Rekabet Kurumu
Üniversiteler Mah. 1597. Cad. No:9 Bilkent / ANKARA

Davanın Özeti : Kasko sigorta poliçesi düzenleyerek bu alanda faaliyet gösteren sigorta şirketlerinden bazılarının, kasko sigortası kapsamında sundukları "mini hasar onarımı hizmeti"ni münhasıran AutoKing markasıyla faaliyet gösteren Beken Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.'den almaları sonucu söz konusu şirketin piyasada tekel konumuna geldiği, davacı şirketin rekabete aykırı şekilde piyasa dışına itildiği ve piyasaya girişinin engellendiği belirtilerek yapılan şikâyet üzerine verilen 18.06.2009 tarih ve 09-29/608-147 sayılı Rekabet Kurulu kararının; pazarın hatalı olarak "binek ve hafif ticari araçlara yönelik bakım onarım hizmetleri pazarı" olarak belirlendiği, ilgili ürün pazarının büyütüldüğü, böylece şikâyet edilenlerin pazar payları küçültülerek rekabet hukuku müeyyidelerinin dışına çıkarıldığı, pazarın "mini hasar onarımı pazarı" olarak belirlenmesi gerektiği, pazar belirlenirken, nihai kullanıcının tespiti ve talep ikamesi ile arz ikamesine ilişkin belirlemelerde hataya düşüldüğü, AutoKing firmasının söz konusu pazarın %85,9'una hâkim olduğu, AutoKing firmasının mini hasar onarım hizmetleri pazarında hâkim durumda olduğu halde bunun Kurul kararında kabul edilmemesinin hukuka aykırı olduğu, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde öngörülen şartların gerçekleşmediği, bu nedenle bireysel muafiyet verilmesinin mümkün olmadığı, mini onarım hizmeti veren sigorta şirketlerinin %55'inin AutoKing ile sözleşme yaptığı, böylece Autoking'in pazarda hâkim durumda olduğu, rekabetin önemli ölçüde ortadan kalktığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : İlgili ürün pazarının doğru tespit edildiği, talep ikamesinin ve arz ikamesinin yüksek olduğu, sigorta şirketlerinin tercihlerinin akdi yükümlülüğe göre değil, hizmetten duyulan memnuniyete göre şekillendiği, bu duruma münhasırlık değil, başarılı rekabet denildiği, sigorta şirketlerinin her yıl sonunda bütün mini onarım şirketleri ile görüşerek anlaşmalarını gözden geçirdikleri, ancak gerekli kriterleri karşılamadıkları için tekrar AutoKing ile anlaşma yaptıkları, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşullar gerçekleştiğinden muafiyet verildiği, "binek ve hafif ticari araçlara yönelik bakım onarım hizmetleri pazarı"nda Autoking'in hâkim durumda olmadığı, Kurul kararının hukuka uygun olduğu belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2009/6923

Karar No : 2012/3882

Danıştay Tetkik Hâkimi Zühal Aysun SUNAY'ın Düşüncesi : Dava konusu Kurul kararında ilgili ürün pazarı hatalı belirlendiğinden, bu yönüyle hukuka aykırı bulunan kararın iptaline karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Mehmet KARAOĞLU'nun Düşüncesi : Dava, kasko sigorta poliçesi düzenleyerek bu alanda faaliyet gösteren sigorta şirketlerinden bazılarının, kasko sigortası kapsamında sundukları "mini hasar onarımı hizmeti"ni münhasıran AutoKing markasıyla faaliyet gösteren Beken Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.'den almaları sonucu söz konusu şirketin piyasada tekel konumuna geldiği, davacı şirketin rekabete aykırı şekilde piyasa dışına itildiği ve piyasaya girişinin engellendiği belirtilerek yapılan şikâyetin reddine ilişkin 18.06.2009 tarih ve 09-29/608-147 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında kanunun 1. maddesinde; bu Kanunun amacının, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak olduğu belirtilmiş, 3. maddesinde, Teşebbüs, "piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler olarak tanımlanmış, 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan doğruya veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş, "Muafiyet" başlıklı 5.maddesinde, maddede sayılan koşulların tamamının gerçekleşmesi durumunda, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4.madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verilebileceği, Kurul'un birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi halinde belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanımsanı sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabileceği hükmüne yer verilmiş, 6. maddesinde, bir veya birden fazla teşebbüsünün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hakim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanmasının hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş, yasanın 16/2 maddesinde ise, bu kanunun 4. ve 6. maddesinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği, sabit olanlara yasa maddesinde belirtilen miktarda para cezası verileceği hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Dava dosyasındaki belgelerden; davacı şirket tarafından davalı idareye 24.12.2008 tarihinde gönderilen şikâyet dilekçesinde; kasko sigorta poliçesi düzenleyerek bu alanda faaliyet gösteren 15 sigorta şirketinin, kasko sigortası kapsamında sundukları "mini hasar onarımı hizmeti"ni münhasıran Auto King markasıyla faaliyet gösteren Beken Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.den almaları sonucu söz konusu şirketin piyasada tekel konumuna geldiği, davacı şirketin piyasa dışına itilip, piyasaya girişinin engellendiği, 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6.

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2009/6923

Karar No : 2012/3882

maddelerinin ihlal edildiği, münhasarlık içeren dikey ilişki yanı sıra sigorta şirketleri arasında da bir tür yatay anlaşma ve uyumlu eylem bulunduğu hususlarının ileri sürüldüğü, 22.04.2009 tarihli ikinci şikayet dilekçesinde de; Yapı Kredi Sigorta ile 25.11.2005 tarihinde imzalanmış olan mobil tampon ve plastik parça onarımına yönelik sözleşmenin ilk şikayetlerini takiben 10.02.2009 tarihinde nedensiz bir şekilde feshedildiği, bu sözleşmeye konu hizmetlerin "Mini Hasar Onarımı" içerisine ve dolayısıyla mevcut tekelleşmeye dahil edildiği ve hakim durum yaratılarak Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4. ve 6.maddelerinde tanımlanan rekabet ihlallerinin gerçekleştirildiğinin ileri sürüldüğü; Rekabet Kurulu'nun 18.2.2009 tarih ve 09-07/121.M sayılı kararı uyarınca yapılan önaraştırma sonucu düzenlenen raporu inceleyen Kurul'un dava konusu kararı aldığı ve; mini onarımın, nihai tüketicinin sigorta müşterisi araç sahipleri olduğu ve talep esnekliğinin yüksek olduğu, klasik bakım onarım hizmetleri ile ikame olabileceği, aracın orijinalliği bozulmadan ve aracın değerinde bir kayba neden olmadan özel tekniklerle hasarın tamir edilmesini sağlayan mini onarım için gerekli malzeme ve ekipmanların tedarikinde herhangi bir engelin bulunmadığı, mini onarım hizmetleri sunumunda teşebbüsler açısından önemli giriş engelleri bulunmadığı, potansiyel rekabetin yüksek olduğu, bu hizmetin yalnız binek ve hafif ticari araçlara yönelik sigorta poliçelerinde bulunduğu, ağır ticari araçların sigorta poliçelerinde ise bulunmadığı, sigorta şirketlerinin mini hasar onarımını münhasıran AutoKing'den almaları olayında, her ne kadar yapılan sözleşmelerde münhasırlığa ilişkin bir hüküm bulunmasa da uygulamada münhasırlığın doğduğu ve Kanunun 4. maddesi kapsamında bulunduğu, mini hasar onarımı hizmeti sağlayıcısı olan AutoKing binek ve hafif ticari araçlara yönelik bakım-onarım pazarında % 30'un altında pazar payına sahip olması nedeniyle 2005/4 sayılı Tebliğ'de öngörülen diğer hükümlerin yerine getirilmesi durumunda grup muafiyetinden yararlanılabilecek ise de; uygulamada ortaya çıkan sonuç ve dolaylı rekabet etmeme yükümlülüğü nedeniyle sözleşmeye 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyeti uygulanamayacağı, hizmetin kendine özgü nitelikleri gereği pazarda ölçek ekonomisi geçerli olduğundan ortaya çıkan fiili münhasırlığın sigorta şirketlerine ve hizmet sunan teşebbüslere maliyet avantajı sağlayıp, hizmet standardının tutturulması konusunda denetim kolaylığı sunup, müşteri memnuniyetini arttırdığı, ekonomik ve teknik gelişmeye katkısı bulunduğu, mini hasar onarımı hizmetinin münhasıran tek bir teşebbüsten alınmasından tüketicilere yarar sağlayacağı, potansiyel rekabetin güçlü olması, yıllık sözleşmeler yapılması ve sigorta şirketleriyle çıkar çatışmasının terbiye edici etkisi nedeniyle piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasının mümkün görünmediği, mini onarım hizmetlerinin sigorta şirketleri ve dolayısıyla tüketiciler için toplam maliyetinin bu hizmetin tek bir firmadan alınması durumunda minimize edilmesi nedeniyle hizmet veren teşebbüsler, sigorta şirketleri ve nihai tüketici olan poliçe sahipleri için fayda sağladığı için Kanun'un 5. maddesinde belirtilen koşulları taşıdığı ve bireysel muafiyetten faydalanabileceği; çoğunluğu kasko sigortacılığı pazarında önemli bir paya sahip olan 15 adet sigorta şirketinin mini onarım hizmetlerinde AutoKing ile çalışmayı tercih etmesinin nedeninin, kaliteli hizmet sunulması, kurumsallığa önem verilmesi, kalite standardını ve müşteri memnuniyetini sağlamanın olduğu ve alıcı ihtiyaçlarına göre sistemini geliştirip pazar lideri konumuna gelerek pazarda dinamik etkinlik

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2009/6923

Karar No : 2012/3882

sağlayıp rekabeti olumlu yönde etkilediği, sigorta şirketlerinin pek çok şirketle anlaşmış olmasına rağmen eksperlerin genellikle hasarlı parçaları daha hızlı ve iyi hizmet veren ve yaygın bir servis ağına sahip şirketlere yönlendirdiği, taraflar arasında akdedilmiş olan ve herhangi bir rekabet ihlali içermeyen, ancak Yapı Kredi Sigorta tarafından tek tarafı olarak feshedilen "Mobil Tampon ve Plastik Parça Onarımı Sözleşmesi"nin ticari bir anlaşmazlık sonucu feshedildiği, bu hususun 4054 sayılı Kanun kapsamında bulunmadığı ve bir özel hukuk anlaşmazlığı olduğu, önaraştırma kapsamında yapılan yerinde incelemelerde sigorta şirketleri arasında Kanun'un 4.maddesi kapsamında rekabeti ihlal eder nitelikte bir anlaşma veya uyumlu eylemin bulunduğuna ilişkin herhangi bir bilgi, belge bulunmadığı, AutoKing'in kasko poliçesi kapsamı dışındaki hizmetler ile boya koruma ve araç temizlik hizmetlerinde poliçe sahibi müşterilere % 30 oranında indirim yapmak suretiyle mini hasar onarımı hizmetlerindeki hakim durumunu perakende olarak sunulan mini onarım hizmetleri pazarında kötüye kullanarak Kanunun 6.maddesinin ihlal edildiği iddiasının ise, söz konusu hizmetin ilgili pazarda faaliyet gösteren özel veya bağımsız servisler ile motorlu taşıt sağlayıcılarının yetkili servisleri tarafından da sunulması, pazarda çok sayıda teşebbüs bulunması, pazara girişin oldukça kolay olması ve pazarın oldukça rekabetçi olması nedeniyle pazarda mevcut bir hakim durumun söz konusu olmadığı, olayın Kanun'un 6. maddesi kapsamında değerlendirilemeyeceği gerekçesiyle ; 1-a) Söz konusu şirketin piyasada tek el konumuna geldiği, davacının piyasa dışına itildiği ve piyasaya girişlerin engellendiği iddialarının gerçeği yansıtmadığına, b.) Mobil Tampon ve Plastik Parça Onarımı hizmetine ilişkin sözleşmenin sebepsiz bir şekilde feshedilerek ve aralarında mevcut anlaşma bulunmasına rağmen Doğu Otomotiv Servislerine gelen hasarlı parçaların sigorta şirketi eksperlerince belli onarım firmalarına tamir ettirmek suretiyle davacının pazar dışına itildiği iddialarının 4054 sayılı Kanun kapsamında olmadığına, c.) Kasko sigortacılığı alanında faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin, 4054 sayılı Kanun'un 4.maddesi kapsamında anlaşma veya uyumlu eylemleri sonucu mini hasar onarımı hizmetlerinde rekabeti engellediği iddiasına ilişkin herhangi bir belgeye ulaşılmadığına, d.) Beken Otomotiv San. Tic.A.Ş.nin ilgili pazarda hakim durumda olmadığı ve dolayısıyla Kanun'un 6.maddesinin ihlal edilmediğine, bu nedenle anılan teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikayetin reddine;

2-a) Kasko Sigortası kapsamında mini hasar onarımı hizmeti satın alan 15 sigorta şirketi ile Beken Otomotiv San.Tic.A.Ş. arasında "mini hasar onarımı" hizmetine ilişkin yapılan dikey anlaşmaların; sözleşmelerde yer almasa dahi uygulamasında oluşan münhasır satın alma nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4.maddesini ihlal eder nitelikte olduğuna,

b) ancak, söz konusu anlaşmalara anılan Kanun'un 5.maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınmasına karar verildiği anlaşılmaktadır.

Dava dosyasında mevcut bilgi ve belgelerin incelenmesinden; davacının rekabet ihlali bulunduğuna dair ileri sürdüğü hususları kanıtlayıcı objektif bilgi ve belge sunamadığı gibi Kurumca yapılan önaraştırma sonucunda da soruşturma açılmasını gerektirecek nitelikte, rekabet ihlalinin varlığını ortaya koyacak mahiyette delilin bulunmadığı, söz konusu sigorta

T.C.

**DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE**

Esas No : 2009/6923

Karar No : 2012/3882

şirketlerinin kasko sigortası kapsamında mini hasar onarımı hizmetini anılan şirketten almaları sonucu şirketin piyasada tekel konumuna geldiği ve davacı şirketin piyasa dışına itilip, piyasaya girişlerin engellendiği iddiasıyla, sigorta şirketlerinin anlaşma veya uyumlu eylemleri sonucu mini hasar onarımı hizmetlerinde rekabetin engellendiği iddiasının kanıtlanmadığı, davacı şirket ile Yapı Kredi Sigorta arasındaki "Mobil Tampon ve Plastik Parça Onarımı" hizmetine ilişkin sözleşmenin Yapı Kredi Sigorta tarafından feshi işlemi ile aralarında mevcut anlaşmaya rağmen Doğuş Otomotiv servislerine gelen hasarlı parçaların sigorta eksperleri tarafından belli onarım firmalarına tamir ettirilerek davacının pazar dışına itildiği iddiasının ise 4054 sayılı Kanun kapsamında olmadığı anlaşılmakta olup; ilgili pazarda hakim durumda bulunmayan Beken Otomotiv San.Tic. A.Ş.'nin hakim oturumun kötüye kullanılması filini işlemesine hukuken imkan bulunmadığı ve Kasko Sigortası kapsamında mini hasar onarımı hizmeti satın alan 15 sigorta şirketi ile Beken Otomotiv San. Tic. A.Ş. arasında "mini hasar onarımı" hizmetine ilişkin yapılan dikey anlaşmaların 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde, "Bireysel Muafiyet" için öngörülen koşulları taşıyor olması karşısında, bu anlaşmalar için bireysel muafiyet tanınmasında da anılan Kanun hükümlerine aykırılık bulunmadığı anlaşıldığından dava konusu Rekabet Kurulu kararında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Davacının diğer iddiaları da dava konusu işlemi kusurlandırıcı nitelikte görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle davanın reddine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce duruşma için taraflara önceden bildirilmiş bulunan 18.12.2012 tarihinde, davacı vekili Av. Faruk Küçük ve davacı şirketi temsilen Muhammet Kürşad Şekillioğlu'nun, davalı idareyi temsilen Rekabet Uzmanı Mehmet Özden'in geldiği, Danıştay Savcısı'nın hazır olduğu görülmekle, açık duruşmaya başlandı. Taraflara usulüne uygun olarak söz verilerek dinlendikten ve Danıştay Savcısı'nın düşüncesi alındıktan sonra taraflara son kez söz verilip, duruşma tamamlandı. Dava dosyası incelenip, gereği görüldü:

Dava; kasko sigorta poliçesi düzenleyerek bu alanda faaliyet gösteren sigorta şirketlerinden bazılarının, kasko sigortası kapsamında sundukları "mini hasar onarımı hizmeti"ni münhasıran AutoKing markasıyla faaliyet gösteren Beken Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.'den almaları sonucu söz konusu şirketin piyasada tekel konumuna geldiği, davacı şirketin rekabete aykırı şekilde piyasa dışına itildiği ve piyasaya girişinin engellendiği belirtilerek yapılan şikâyet üzerine verilen 18.06.2009 tarih ve 09-29/608-147 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde, "Bu Kanun'un amacı, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamaktır." hükmü yer almaktadır.

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2009/6923

Karar No : 2012/3882

4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde, hâkim durum, "belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü" olarak tanımlanmış; "Hâkim durumun kötüye kullanılması" başlıklı 6. maddesinde, bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyahasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması halinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş olup, madde metninde kötüye kullanmanın tanımı yapılmamakla birlikte, uygulamada sık rastlanılan kötüye kullanma halleri örneklemek suretiyle sayılmıştır. Bunlar; "a) Ticarî faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler,

b) Eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapılması,

c) Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya araç teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyatın altında satılmaması gibi tekrar satış halinde alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi,

d) Belirli bir piyasadaki hâkimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticarî avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyahasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler,

e) Tüketicinin zararına olarak üretimin, pazarlamanın ya da teknik gelişmenin kısıtlanması" olarak sıralanmıştır.

Öte yandan, Kanun'un 4. maddesinde "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.

Bu haller, özellikle şunlardır:

a. Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi,

b. Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü,

c. Mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi,

d. Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi,

e. Münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması,

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2009/6923

Karar No : 2012/3882

f. Anlaşmanın niteliği veya ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi,

Bir anlaşmanın varlığının ispatlanamadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine teşkil eder.

Ekonomik ve rasyonel gerçeklere dayanmak koşuluyla taraflardan her biri uyumlu eylemde bulunmadığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabilir" kuralına yer verilmiştir.

Bu maddeyle, belirli bir mal ve hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı bulunarak açıkça yasaklanmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, Anadolu Sigorta A.Ş., Aksigorta A.Ş., Allianz Sigorta A.Ş., Başak Groupama Sigorta A.Ş., Güneş Sigorta A.Ş., Ankara Sigorta A.Ş., Birlik Sigorta A.Ş., HDI Sigorta A.Ş., AIG Sigorta A.Ş. ve Aviva Sigorta A.Ş. unvanlı sigorta şirketlerinin kasko sigortası kapsamında sundukları mini hasar onarımı hizmetini münhasıran "AutoKing" markasıyla faaliyet gösteren Beken Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş.'den almaları sonucu söz konusu şirketin piyasada tekel konumuna geldiği, davacı şirketin rekabete aykırı bir şekilde piyasa dışına itildiği ve piyasaya girişlerin engellendiği iddiası ile davacı şirketin Yapı Kredi Sigorta A.Ş. ve Doğu Otomotiv Pazarlama ve Ticaret A.Ş. ile imzalamış olduğu mobil tampon ve plastik parça onarımı sözleşmelerini söz konusu teşebbüslerin feshetmesi ile pazar dışına itildiği iddiasıyla yapılan başvurular üzerine hazırlanan 11.02.2009 tarih ve 2008-4-280/İİ-09-HY sayılı ve 04.05.2009 tarih ve 2009-4-80/İİ-09-HY sayılı İlk İnceleme Raporlarının, 18.02.2009 tarih ve 09-07 sayılı Kurul toplantısında görüşüldüğü ve 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlâline ilişkin soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 09-07/121-M sayı ile karar verildiği, ilgili karar uyarınca düzenlenen 12.06.2009 tarih ve 2008-4-280/ÖA-09-HY sayılı Önaraştırma Raporu'nun 17.06.2009 tarih, REK.0.08.00.00-110/191 sayılı Başkanlık önergesi ile Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlandığı, anılan toplantıda alınan dava konusu Kurul kararında özetle, öncelikle ilgili ürün pazarının belirlenmesine ilişkin değerlendirmelere yer verildiği, yapılan değerlendirmeler sonucunda, önaraştırma konusu dosyada ilgili hizmet pazarının "binek ve hafif ticari araçlara yönelik bakım onarım hizmetleri pazarı" olarak, ilgili coğrafi pazarın ise, binek ve hafif ticari araçlara yönelik bakım ve onarım hizmetlerinin ülke çapında sunulabilir nitelikte olması nedeniyle "Türkiye" olarak tespit edildiği, yapılan incelemeler sonucunda, 1- a) Kasko sigortası kapsamında mini hasar onarımı hizmetini, Anadolu Sigorta A.Ş., Aksigorta A.Ş., Allianz Sigorta A.Ş., Başak Groupama Sigorta A.Ş., Güneş Sigorta A.Ş., Ankara Sigorta A.Ş., Birlik

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2009/6923

Karar No : 2012/3882

Sigorta A.Ş., HDI Sigorta A.Ş., AIG Sigorta A.Ş. ve Aviva Sigorta A.Ş.'nin münhasıran Beken Otomotiv San. Tic. A.Ş.'den almaları sonucu; söz konusu şirketin piyasada tekel konumuna geldiği, davacı şirketin piyasa dışına itildiği ve piyasaya girişlerin engellendiği iddialarının gerçeği yansıtmadığına, b) CNK Ticaret Ltd. Şti. ile Yapı Kredi Sigorta A.Ş. arasındaki "Mobil Tampon ve Plastik Parça Onarımı" hizmetine ilişkin sözleşmenin Yapı Kredi Sigorta tarafından sebepsiz bir şekilde feshedildiği, davacı şirket ile Doğu Otomotiv Pazarlama ve Ticaret A.Ş. arasında mobil parça onarımına ilişkin bir anlaşma bulunmasına rağmen Doğu Otomotiv servislerine gelen hasarlı parçaların sigorta şirketi eksperleri tarafından belli onarım firmalarına tamir ettirildiği ve bu suretle CNK Ticaret Ltd. Şti.'nin pazar dışına itildiği iddialarının 4054 sayılı Kanun kapsamında olmadığına, c) Kasko sigortacılığı alanında faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında anlaşma veya uyumlu eylemleri sonucu mini hasar onarımı hizmetlerinde rekabeti engellediği iddiasına ilişkin herhangi bir belgeye ulaşılmadığına, d) Beken Otomotiv San. Tic. A.Ş.'nin ilgili pazarda hâkim durumda olmadığı ve dolayısıyla Kanun'un 6. maddesinin ihlâl edilmediğine, bu nedenle anılan teşebbüsler hakkında aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikâyetin reddine; 2- a) Kasko sigortası kapsamında mini hasar onarımı hizmeti satın alan sigorta şirketi ile Beken Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. arasında "mini hasar onarımı" hizmetine ilişkin yapılan dikey anlaşmaların, sözleşmelerde yer almasa dahi uygulamasında oluşan münhasır satın alma nedeniyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlâl eder nitelikte olduğuna, söz konusu dolaylı rekabet etmeme yükümlülüğü nedeniyle 2005/4 sayılı "Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği" kapsamında grup muafiyetinden yararlanmadığına, b) ancak söz konusu anlaşmalara 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınmasına karar verildiği anlaşılmaktadır.

Davacı tarafından, ilgili ürün pazarının hatalı belirlenmiş olduğu iddia edildiğinden dava konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 4., 5. ve 6. maddeleri açısından değerlendirilmesine geçilmeden önce, ilgili ürün pazarının doğru belirlenip belirlenmediği hususunun irdelenmesi gerekmektedir.

Rekabet Kurulu, 4054 sayılı Kanun kapsamında bir inceleme yaparken öncelikle coğrafi pazar ve ilgili ürün pazarı tanımını yapmakta, böylece inceleme alanının sınırlarını belirlemektedir. Pazar tanımı bu yönüyle, teşebbüsler arasındaki rekabetin sınırlarını tespit etmekte kullanılan bir araç işlevi görmektedir. Bu kapsamda pazar tanımı yapılarak, rekabet tartışmasına konu olayla ilgili olan pazarın sınırları belirlenmektedir. Pazarın sınırlarının belirlenmesi ve belirlendikten sonra da ilgili teşebbüslerin pazar paylarının tespit edilmesi, Kurul tarafından yapılacak rekabet analizlerinde hayati bir öneme sahiptir.

Ekonomik anlamda pazar; belirli mal ve hizmetlerin değişimi için alıcı ve satıcıların ticari işlem yaptıkları, bu mal ve hizmetlerin fiyatlarının eşitlendiği yerdir. Rekabet hukuku anlamında önemli olan, ilgili ürün pazarı ile coğrafi pazardır. Bu pazarlara ilişkin olarak çeşitli tanımlar yapılmakla birlikte, genel olarak, "ilgili ürün pazarı; ürünün özellikleri, fiyatları ve kullanım amaçları açısından tüketici tarafından değiştirilebilir ya da ikame

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2009/6923

Karar No : 2012/3882

edilebilir sayılan bütün ürünleri ve/veya hizmetleri; coğrafi pazar ise; ilgili teşebbüslerin ürün ya da hizmetlerin arzı ile uğraştıkları, kendi içinde rekabet şartları yeterince homojen olan ve komşu bölgelerdeki rekabet şartları belirgin bir şekilde farklı olduğu için bu bölgelerden ayırt edilebilen alanı kapsar." şeklinde tanımlanmaktadır.

4054 sayılı Kanun'da ise, pazar tanımına yer verilmemiştir. Bununla birlikte, Kanun'da 'piyasa' ve 'ilgili piyasa' kavramı açıkça yer almaktadır. 4054 sayılı Kanun'da ilgili pazarın nasıl tanımlanacağına ilişkin bir açıklık bulunmamakla birlikte, işlem tarihinde yürürlükte olan 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in 4. maddesinde; "...Ülkenin önemli bir bölümünden oluşan coğrafi pazar, teşebbüslerin, mal ve hizmetlerinin arz ve talebi konusunda faaliyet gösterdikleri, rekabet koşullarının yeterli derecede homojen ve özellikle de rekabet koşulları komşu bölgelerden hissedilir derecede farklı olduğu için bu bölgelerden kolayca ayrılabilen bölgelerdir. Coğrafi pazar değerlendirmesi yapılırken, özellikle ilgili mal ve hizmetlerin özellikleri ile tüketici tercihleri bakımından giriş engellerinin, ilgili bölge ile komşu bölgeler arasında teşebbüslerin pazar payları veya mal ve hizmetlerin fiyatları bakımından hissedilir bir farklılığın varlığı gibi unsurlar dikkate alınır. İlgili ürün pazarının tespitinde, birleşme veya devralma konusu olan mal ve hizmetlerle, tüketici gözünde fiyatı, kullanım amaçları ve nitelikleri bakımından aynı sayılan mal veya hizmetlerden oluşan pazar dikkate alınır; tespit edilen pazarı etkileyebilecek diğer unsurlar da göz önüne alınır." kuralı bulunmaktadır. Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemelere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinin (a) bendinde ise, "...Ürün pazarı, anlaşma konusu mal veya hizmetler ile alıcı açısından ürünün özellikleri, fiyatları ve kullanım amaçları bakımından bunlarla değiştirilebilir ya da bunları ikame edebilir kabul edilen mal veya hizmetleri kapsar." tanımı yer almıştır. Ayrıca Rekabet Kurulu'nun 10.01.2008 tarih ve 08-04/56-M sayılı kararı ile kabul edilen "İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz" ile, pazar tanımlanmasının temel ilkeleri ve pazar tanımında dikkate alınacak kriterler belirlenmiştir.

Uyuşmazlığa konu edilen, "mini hasar onarımı", sigorta şirketlerinin binek ve hafif ticari araç sahibi müşterilerine sunulan, otomobillerde meydana gelen küçük ölçekli hasarların birtakım özel tekniklerle tamir edilmesine yönelik bakım-onarım hizmetlerini içeren hizmet paketidir. Yani, "araçların kaporta, boya, deri, vinil, kumaş, plastik, ön cam aksamalarında oluşabilecek" ölçüleri ve sayıları sigorta şirketince belirlenmiş küçük ölçekli hasarların ücretsiz olarak onarılması hizmetidir. Mini onarım hizmetlerinin avantajı, örneğin kaporta veya tamponda küçük çaplı bir hasar olduğunda normal bakım-onarım hizmetlerinde tüm kaportanın boyanması ya da tamponun tamamen değiştirilmesi gerekirken, mini hasar onarımı teknikleri uygulandığında, parça değişimi olmaksızın sadece hasarlı bölge tamir edilmekte, bu şekilde hem maliyet avantajı sağlanırken, hem de araç değer kaybetmemektedir. Limitler kapsamında kalmak koşuluyla verilen hizmetler karşılığında müşterinin hasarsızlık indirimi kaybı da doğmamakta; herhangi bir tutanak, zabıt, ekspertiz gerektirmemektedir. Yapılacak yıllık onarımların sayısı ve ölçü limitleri ise sigorta şirketleri arasında farklılık gösterebilmektedir.

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2009/6923

Karar No : 2012/3882

"İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz"da pazar tanımlanmasının temel ilkeleri ortaya konurken "talep ikamesi" ve "arz ikamesi"nin önemi vurgulanmıştır. Bu nedenle, ilgili ürün pazarı tanımında değerlendirilecek ilk husus talep ikamesidir. Mini hasar onarımının kullanıcısı durumunda olan nihai araç sahipleri açısından fiyat, nitelik ve kullanım amaçları bakımından talep ikamesinin olup olmadığı önemlidir. Talep ikamesi, araç sahipleri açısından değerlendirildiğinde, mini hasar onarımı hizmetlerinin tüketiciler açısından nitelik ve kullanım amacı yönüyle ikamesinin klasik bakım onarım yöntemleri olduğu görülmektedir. Mini hasar onarımı tekniklerinin araç sahiplerine klasik bakım onarım tekniklerine kıyasla avantajı, bu yöntemlerle aracın orijinalliği bozulmadan ve aracın değerinde bir kayba neden olmadan özel tekniklerle, kısa sürede ve az masraflı olarak hasarların tamir edilmesidir. Sigorta şirketleriyle yapılan anlaşma sonucu düz poliçe sahipleri mini onarım hizmetlerinin bedelini zımni olarak poliçe primleri içinde sigorta şirketlerine ödemektedir. Bu nedenle mini hasar onarımı yerine klasik bakım onarım daha geniş çaplı işlemleri gerektirdiğinden katlanılacak maliyet de artacaktır. Böylece sigorta şirketleri artan maliyetlerini primlere yansıtacaklar, bu durum ise nihai tüketicilerin söz konusu şirketlere kasko sigortası yaptırma tercihlerini etkileyecektir. Ayrıca, mini hasar yerine klasik bakım onarımın tercih edilmesi halinde uzun vadede aracın orijinalliğinin bozulması nedeniyle katlanılacak maliyet de tüketici tarafından değerlendirilecektir. Kaldı ki mini hasar onarımının hızlı ve pratik olması da yapılan tercihte etkili olacak, uzun süreli bir onarım süreci yerine kısa süreli ve amaca özgü mini hasar, tüketici için daha cazip gelecektir. Tüketiciler mini hasar onarımı hizmeti sunan sigorta şirketlerine yönelebilecekler, bu şekilde küçük çaplı hasarlarını mini onarım hizmetleri ile tamir ettirebileceklerdir. Sonuç olarak nihai kullanıcılar olan araç sahipleri için, mini hasar onarımı hizmetlerinin klasik bakım onarım hizmetleri ile ikamesinin güç olabileceği değerlendirilmektedir.

Bu aşamada, dikkate alınması gereken bir diğer husus ise arz ikamesidir. Arz ikamesinde değerlendirilmesi gereken unsur, üreticilerin kısa dönemde ek maliyet, zaman ve riske katlanmadan üretimlerini ikame ürünlere kaydırabilmesinin mümkün olup olmadığıdır. Dava konusu mini onarım hizmetleri belirli bir know-how gerektiren, belli teknik ve malzemeler kullanılarak gerçekleştirilen hizmetlerdir. Bu alanda çalışacak personelin en az 6 ay gibi bir süreyle yurt dışında eğitim görmesi gerekmekte, gördüğü eğitimi ve el becerisini pekiştirtecek ciddi bir deneyim süresine ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca hizmetin tam sunulabilmesi için bir işletmede tek bir personel değil, en az birkaç kişinin aynı eğitimi alması zorunlu olabilmektedir. Ayrıca özel bir yöntem uygulandığından buna yönelik gerekli kimyasal malzemenin, makinenin ve teçhizatın çoğunlukla yurt dışından tedarik edilmesi gerekmektedir. Böylece klasik bakım onarım işi yapan işletmelerin belli bir maliyet ve zaman ayırarak mini hasar onarımı ile uğraşabileceği açıktır. Kaldı ki, sektörde her klasik bakım onarım hizmeti veren işletmenin ek olarak mini hasar onarımı ile uğraşması da söz konusu değildir. Yalnızca mini hasar onarımına yönelik ve bu alanda hizmet veren firmaların sayısı ise oldukça azdır. Sektörde Dr. Vinly, AutoKing, Otto Zenith, Auto Life Center gibi uzmanlaşmış firmalar ve bu işe yönelik bazı münferit yetkili ve özel servisler bulunmaktadır. Sonuç olarak, arz ikamesi

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2009/6923

Karar No : 2012/3882

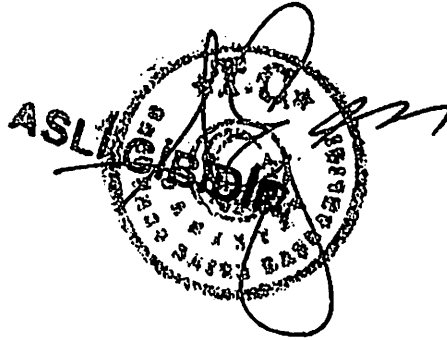
yönünden yapılan değerlendirme sonucunda da mini hasar onarımı hizmetlerinin, bakım onarım hizmetleri pazarı ile arz ikamesinin düşük olduğu değerlendirilmektedir.

Bu durumda, yukarıda yer verilen değerlendirmeler sonucunda, dava konusu önaraştırmada ilgili hizmet pazarının "mini hasar onarımı hizmetleri pazarı" olarak tespit edilmesi gerekirken, ilgili hizmet pazarının "binek ve hafif ticari araçlara yönelik bakım onarım hizmetleri pazarı" olarak belirlenmesi isabetli olmadığından, Rekabet Kurulu tarafından ilgili hizmet pazarının "binek ve hafif ticari araçlara yönelik bakım onarım hizmetleri pazarı" olarak belirlenmek suretiyle şikâyet konusu hususlarla ilgili yapılan değerlendirme sonucu verilen dava konusu Rekabet Kurulu kararında hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Öte yandan, Rekabet Kurulu'nca ilgili hizmet pazarının "mini hasar onarımı hizmetleri pazarı" olarak tespit edilmesinden sonra şikâyet konusu hususların yeniden incelenerek bir karar verileceği açıktır.

Açıklanan nedenlerle; dava konusu 18.06.2009 tarih ve 09-29/608-147 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptaline, ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 161-TL yargılama gideri ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 2.400-TL vekâlet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, posta gideri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra istemi halinde davacıya iadesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na temyiz yolu açık olmak üzere, 18.12.2012 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Nevzat	H. Neşe	Ahmet	E. Yücel	Hamza
ÖZGÜR	SARI	EĞERCİ	SEYHAN	EYİDEMİR

YARGILAMA GİDERLERİ :

Başvuru Harcı : 23,90-TL
Karar Harcı : 32,30-TL
YD Harcı : 26,80-TL
Posta Gideri : 78,00-TL
Toplam : 161,00-TL